

IKASLEAREN GIDA

GARAPENAREN PSIKOLOGIA II

**IKASTURTEA:
2012-2013**

TITULAZIOA: GRADUA PSIKOLOGIAN

ZENTRO: PSIKOLOGIA FAKULTATEA
IKASTURTEA: 2012-2013

IKASLEAREN GIDA

1. IRAKASGAIAREN OINARRIZKO EZAUGARRIAK

IZENA:

KODEA: 25078

IKASTURTEA: 2012-13

IRAKASGAI MOTA = (D = adarreko oinarrizkoa; S = beste adar batzuetako oinarrizkoa; Y = gradu amaierako proiektua; O = nahitaezkoa edo P = hautazkoa)

ECTS Kredituak: 6

kurtsoa: 2

LAUHILEKOA: 1

Bete beharrekoak:

Gomendioak:

2. IRAKASLE-TALDEAREN DATUAK

IZEN ABIZENAK: Amaia Ezeiza

IKASTEGIA/SAILA: Psikologia fakultatea

ARLOA: Oinarrizko psikologia-prozesuak eta haien garapena

BULEGO ZK.:3E22

BULEGO ZK.:3E22

BULEGO ZK.:3E22

WEB HELBIDEA:

IZEN ABIZENAK: Luixa Reizabal

IKASTEGIA/SAILA: Psikologia fakultatea

ARLOA: Oinarrizko psikologia-prozesuak eta haien garapena

BULEGO ZK.: 3D8

BULEGO ZK.: 3D8

BULEGO ZK.: 3D8

WEB HELBIDEA:

IZENA:

ZENTRO/SAILA:

ALORRA:

BULEGOA:

e-posta:

TLF:

URL WEB:

IZENA:

ZENTRO/SAILA:

ALORRA:

BULEGOA:

e-posta:

TLF:

URL WEB:

3. IRAKASGAIAREN BERARIAZKO ETA ZEHARKAKO GAITASUNAK

Gaitasuna	Irakasgaiaren berariazko gaitasunak
1	Bizi-ziklo osoan zehar maila afektiboan, emozionalean, adinkideen arteko elkarrekintzetan eta adiskidetasunean, moralitatean, sexualitatean, auto-kontzeptuan eta auto-estimuan ematen diren aldaketak deskribatzea
2	Garapen afektiboan ematen diren aldaketen arrazoiak deskribatzea .
3	Azalpen eredu desberdinen ekarpenak eta mugak azaltzea.
4	Luzetarako eta zeharkako harremanen aldaketak detektatzea beste aro eta garapen prozesuetan .
5	Garapen afektiboan banakako desberdintasunen aurrekariak eta korrelatuak azaltzea
6	Garapen sozioafektiboaren inguruko prebentzio eta esku-hartze programen aplikazio praktikorako oinarriak atera.

4. PROGRAMA

4.1. PROGRAMA TEORIKO ZABALA

1. ZATIA HAURTZAROA ETA NERABEZAROA

1. GAIA: ATXIKIMENDUA HAURTZARO ETA NERABEZAROAN ZEHAR.

- 1.1. Atxikimenduaren teoria: sarrera eta oinarritzko kontzeptuak.
  - 1.2. Atxikimenduaren garapena lehen haurtzaroan zehar.
  - 1.3. Atxikimenduaren kalitatean banakoen arteko ezberdintasunak.
  - 1.4. Atxikimendua, joera afiliatibo eta miaketazkoak haurtzaroan.
  - 1.5. Atxikimenduaren osagaien transizioa.
- Atxikimendua nerabezaroan.

2. GAIA: GARAPEN EMOZIONALA HAURTZARO ETA NERABEZAROAN.

- 2.1. Garapen emozionalaren sarrera.
- 2.2. Oinarritzko emozioak, adierazpena eta esanahia lehen haurtzaroan.
- 2.3. Erregulazioa eta kontrol emozionala lehen haurtzaroan.
- 2.4. Enpatia eta haurren emozioen ulermena bigarren haurtzaroan.
- 2.5. Erregulazio emozionalaren garapena eskolaurre eta eskola adinetan.
- 2.6. Emoziak nerabezaroan.
- 2.7. Banakako ezberdintasunak.

3. GAIA: NIAREN GARAPENA.

- 3.1. Nork bere buruaren ezagutzaren garapena.
- 3.2. Autoestimaren garapena.
- 3.3. Autokontzeptuaren eta autoestimaren aurrealeak.
- 3.4. Identitatearen garapena nerabezaroan.

4. GAIA: GARAPEN MORALA:

- 4.1. Garapen moralaren inguruko teoriak.
- 4.2. Prozesu kognitiboak garapen moralean: Arrazoitze morala eta perspektiba hartzea. Piaget eta Kohlberg.
- 4.3. Prozesu emozionalak garapen moralean: Enpatia eta erruduntasuna, lotsa eta harrotasuna.
- 4.4. Jokabidezko prozesuak: modelatua eta teknika diziplinarioak.

5. GAIA: BERDINKIDEEKIKO ELKARREKINTZA:

- 5.1. Berdinkideak agente sozializataile moduan.
- 5.2. Kideen eragin mekanismoak.
- 5.3. Berdinkideen arteko harremanaren garapena.
- 5.4. Berdinkideen onarpena eta kompetentzia soziala.

6. ADISKIDETASUNA

- 6.1 Adiskidetasunaren inguruko kontzeptuak
- 6.2 Adiskidetasunaren garapena
- 6.3 Adiskidetasunaren determinatzaileak
- 6.4 Jokabideak adiskideekin
- 6.5 Adiskidetasunaren onurak eta ondorio negatiboak. Popularitatea eta jazarpena. Baliabide informatikoen eragina.

7 GAIA: SEXUALITATEAREN GARAPENA HAURTZAROAN ETA NERABEZAROAN

- 7.1. Sexualitatea haurtzaroan
- 7.2. Pubertaroa
- 7.3. Sexualitatea nerabazaroan
- 7.4. Identitatea, desioaren orientazioa eta genero rolak

2.ZATIA HELDUAROA ETA ZAHARTZAROA

1.- NORTASUNAREN GARAPENA HELDUAROAN ETA ZAHARTZAROAN.

- 1.1.- Nortasun-ezaugarriei buruzko teoria.
- 1.2.- Aro normatiboetan oinarritutako teoriak.
- 1.3.- Testuinguruaren eragina azpimarratzen duten ereduak.

2.- ADISKIDETASUNA HELDUAROAN ETA ZAHARTZAROAN.

- 2.1.- Adiskidetasunak helduaroan eta zahartzaroan ekartzen dituen onurak.
- 2.2.- Adiskidetasun-harremanen garapena helduaroan eta zahartzaroan.
- 2.3.- Adiskidetasuna eta generoa.
- 2.4.- Adiskidetasuna eta amodiozko harremanak.

3.- ATXIKIMENDUA, MAITASUNA, DESLEIALTASUNA ETA SEXUALITATEA HELDUAROAN ETA ZAHARTZAROAN.

- 3.1.- Atxikimendua helduaroan eta zahartzaroan.
- 3.2.- Maitasuna.
  - 3.2.1.- Maitemintzea.
  - 3.2.2.- Beste maitasun harreman batzuk.
  - 3.2.3.- Maitasuna galtzea.
- 3.3.- Desleialtasuna.
  - 3.3.1.- Desleialtasunaren definizioa eta desleialtasun motak.
  - 3.3.2.- Desleial izateko arrazoiak.
  - 3.3.3.- Desleialtasuna eta generoa.
  - 3.3.4.- Desleialtasunaren ondorioak.
  - 3.3.5.- Nola gainditu desleialtasuna.
  - 3.3.6.- Nola ekidin desleialtasuna.
- 3.4.- Sexualitatea.
  - 3.4.1.- Sexualitatea helduaroan.
  - 3.4.2.- Sexualitatea zahartzaroan.

4.- FAMILIA-HARREMANAK.

- 4.1.- Bikotekidea hautatzea.
- 4.2.- Ezkontza edo bizikidetasuna.
- 4.3.- Gurasotasuna.
  - 4.3.1.- Gurasotasunak ekartzen dituen betebeharrak eta ondorioak.
  - 4.3.2.- Guraso izateko motiboak.
  - 4.3.3.- Guraso bakarrak eta gurasordeak
  - 4.3.4.- Guraso ez izateko motiboak.
- 4.4.- Seme-alabak handitzen direnean.
- 4.5.- Gurasoak zahartzen zaizkigunean.
- 4.6.- Kabi hutsa eta kabi betea.
- 4.7.- Aitona edo amona bihurtzea.
- 4.8.- Indarkeria familia-eremuan: genero-indarkeria.
  - 4.8.1.- Genero-indarkeria motak.
  - 4.8.2.- Genero-indarkeria prozesu gisa.
  - 4.8.3.- Genero-indarkeriaren ondorio psikologikoak.
  - 4.8.3.- Genero-indarkeriaren biktimen eta erasotzaileen ezaugarriak.
- 4.9.- Beste bizi-estilo bat: bakarrik bizitzea.
  - 4.9.1.- Bakarrik bizitzeko arrazoiak.
  - 4.9.2.- Bakarrik bizitzeak dituen abantailak eta desabantailak.

5.- BANANTZEA, ALARGUNTZA ETA BIGARREN ALDIZ EZKONTZEA.

5.1.- Banantzea edo dibortziaztea.

- 5.1.1.- Dibortzioaren bilakaera Frantziako eta Espainiako estatuetan.
- 5.1.2.- Banantzeko edo dibortziazteko prozesua.
- 5.1.3.- Banantzea tarteko helduaroan eta zahartzaroan.

5.2.- Alarguntza.

- 5.2.1.- Alarguntzak ekartzen dituen aldaketak.
- 5.2.2.- Alarguntza-prozesua.
- 5.2.3.- Egokitzapenean eragina duten aldagaiak.

5.3.- Bigarren aldiz ezkontzea.

6.- LANA, LANGABEZIA ETA ERRETIROA.

6.1.- Lana.

- 6.1.1.- Lanbidea aukeratzea.
- 6.1.2.- Lan egiteko motiboak.
- 6.1.3.- Lanaren funtzioak.
- 6.1.4.- Lan-gogobetetzea.
- 6.1.5.- Lanbide-aldaketak.
- 6.1.6.- Emakumezkoen egoera lan-eremuan.

6.2.- Langabezia.

- 6.2.1.- Langabeziaren ondorioak.
- 6.2.2.- Langabetuaren garapen psikologikoa.
- 6.2.3.- Langabeziara egokitzen lagun dezaketen aldagaiak.

6.3.- Erretiroa.

- 6.3.1.- Definizioa eta XXI. mendeko erretiratuaren ezaugarriak.
- 6.3.2.- Erretiroa, prozesu gisa.
- 6.3.3.- Egokitzapenean eragina izan dezaketen faktoreak.

4.2. PRAKTIKA EGITASMOA (*)

I Zatia

- 1 PRAKTIKA: Bideoa:Giza etología**
- 2 PRAKTIKA: Bideoa: Atxikimenduaren garrantzia eta aurrekariak**
- 3 PRAKTIKA: Atxikimenduaren ebaluaketa 1. haurtzaroan.. Behaketa sistematikoa**
- 4 PRAKTIKA:Atxikimendu irudien ezaugarriak eta atxikimendu kalitatea ebaluatzeke galdesortak Q-Sort**

5 PRAKTIKA: Empatia eta erregulazio emozionala

6 PRAKTIKA: Hezkuntza emozionala

7 PRAKTIKA: Elkarrekintza estratejiak eta estatus soziometrikoa

8 PRAKTIKA: Garapen morala eta dilema moralak

9 PRAKTIKA: Adiskidetasuna eta bullying-a nerabezaroan

PRAKTIKEN BITARTEZ, 3. ETA 4. GAITASUNAK LANTZEN DIRA

II Zatia

1. PRAKTIKA: gertakari normatibo eta ez normatiboei buruzkoa.

2. PRAKTIKA: adiskidetasunari buruzkoa.

3. PRAKTIKA: gurasotasunari buruzkoa.

4. PRAKTIKA: genero indarkeriari buruzkoa.

PRAKTIKEN BITARTEZ, 6. ETA 7. GAITASUNAK LANTZEN DIRA.

(*) Komenigarria litzateke jarduera bakoitzarekin zein gaitasun garatzen den zehaztea, bai eta gaitasunaren zenbakia ere.

5.-IRAKASGAIAREN PLANGINTZAKO KRONOGRAMA

(jarraibideak: Psicoplaneko taula kopiatu eta atal honetan itsatsi)

Astea	D.L.	Datak	CM /EM (32 h.)	PA/IP (11 h.)	PO/OP (5 h.)	TA (9 h.)	S/M (2 h.)	PCA/LNP (1 h.)	Partziala	Totala
1	5	09/09-13/09	<u>CM1=2</u>	<u>PA1=1</u> <u>PA2=1</u>	[---]	<u>TA1=1</u> <u>TA2=1</u>	[---]	[---]		6
2	5	16/09-20/09	<u>CM1=2</u>	<u>PA1=1</u> <u>PA2=1</u>	[---]	<u>TA1=1</u> <u>TA2=1</u>	<u>S1=1</u> <u>S2=1</u> <u>S3=1</u> <u>S4=1</u>	[---]		10
3	5	23/09-27/09	<u>CM1=2</u>	<u>PA1=2</u> <u>PA2=2</u>	[---]	<u>TA1=1</u> <u>TA2=1</u>	[---]	<u>PC1=1</u> <u>PC2=1</u>		10
4	5	30/09-04/10	<u>CM1=2</u>	[---]	<u>PO1=1</u> <u>PO2=1</u>	[---]	[---]	[---]		4
5	5	07/10-11/10	<u>CM1=2</u>	[---]	<u>PO1=1</u> <u>PO2=1</u>	[---]	[---]	[---]		4
6	5	14/10-18/10	<u>CM1=2</u>	[---]	[---]	<u>TA1=1</u> <u>TA2=1</u>	[---]	[---]		4
7	4	21/10-25/10	[---]	<u>PA1=1</u> <u>PA2=1</u>	[---]	<u>TA1=1</u> <u>TA2=1</u>	[---]	[---]		4
8	4	28/10-01/11	<u>CM1=2</u>	<u>PA1=1</u> <u>PA2=1</u>	[---]	[---]	[---]	[---]		4
9	5	04/11-08/11	<u>CM1=3</u>	<u>PA1=1</u> <u>PA2=1</u>	<u>PO1=1</u> <u>PO2=1</u>	[---]	[---]	[---]		7
10	5	11/11-15/11	<u>CM1=2</u>		[---]	[---]	[---]	[---]	X	7

2.Zatia

Astea	L.E.	Datak	CM /EM (32 h.)	PA/IP (11 h.)	PO/OP (5 h.)	TA (9 h.)	S/M (2 h.)	PCA/LNP (1 h.)	Partziala	Totala
10	5		<u>CM1=1</u>	<u>PA1=2</u> <u>PA2=2</u>						3
11	5		<u>CM1=3</u>			<u>TA1=2</u> <u>TA2=2</u>				5
12	5		<u>CM1=3</u>				<u>S1=1</u> <u>S2=1</u> <u>S3=1</u> <u>S4=1</u>			4
13	3		<u>CM1=2</u>			<u>TA1=2</u> <u>TA2=2</u>				4
14	5		<u>CM1=3</u>		<u>PO1=2</u> <u>PO2=2</u>					5
15	5		<u>CM1=1</u>	<u>PA1=2</u> <u>PA2=2</u>						3

6. EBALUAZIO-SISTEMA (TEORIA ETA PRAKTIKA)

1 ZATIARI DAGOKION TEORIAREN EBALUAKETA:

Zati hau ikasgaiaren %60 da. Beraz guztira 6 balioko du.

1. Teoriak 4.8 (Azterketa teorikoa gainditzea beharrezkoa da praktiketako nota batzeko)
2. Praktikak eta mintegiak eginez gero 1.2 puntu.
3. Praktika egin gabe : azterketa teorikoa praktiken inguruko galderak erantzun beharko dira honela 6 puntu lortzeko
4. 10. Aste partziala egongo da.

2 ZATIARI DAGOKION TEORIAREN EBALUAKETA:

Zati hau ikasgaiaren %40a da eta, ondorioz, 4 puntu balioko ditu. Ebaluaketa honako modu honetan egingo da:

1. PRAKTIKAK EGINEZ GERO:

Helduaroaren eta zahartzaroaren garapen sozial eta afektiboari buruzko teoria ebaluatzeko erabiliko dut 3 puntu balioko dituen azterketa, gaitegiko gaiei buruzko 6 galderaz osatutakoa. Galdera bakoitzak 0,5 balioko ditu. Ikasgaiaren zati hau gainditi ahal izateko, azterketan gutxienez 1,5 puntu lortu beharko dira.

2. PRAKTIKARIK EGIN GABE:

Norbaitek ez badu praktika egin, azterketan 8 galderari erantzun beharko die.

PRAKTIKEN eta MINTEGIEN EBALUAKETA:

Lau praktika egingo ditugu eta honako modu honetan ebaluatuko dira: lehenengo hirurak horiei buruz taldeek egindako txostenen bitartez. Bakoitzetik gehienez 0.30 puntu atera ahal izango dira. Hirugarrena, praktika-saioan parte hartu eta bertan egingo den ariketa taldean eginez ebaluatuko da eta horretatik ere gehienez 0.10 puntu atera ahal izango dira.

Ebaluazioan kontuan izango da zeharkako gaitasunen eskuratzeko maila.

---

7. DOCUMENTAZIOA/BIBLIOGRAFIA

1 Zatia OINARRIZKOA

- EZEIZA., A. (2011) Garapen sozio-afektiboa haurtzaro eta neraberazaroan. Apunteak.
- LÓPEZ, F., ETXEBARRIA, I., FUENTES, M.J. ETA ORTIZ (1999). Desarrollo afectivo y social. Madrid. Piramide.
- SHAFFER, D. AND KIPP, K. (2010) Developmental Psychology: Childhood and Adolescence Eighthth edition. Wadsworth, Cengage Learning. USA.
- SHAFFER, DAVID R..(2007), [Developmental psychology : childhood and adolescence](#). Thomson. Australia.

OSAGARRIA

- BOWLBY, J. (1967/76) *El vínculo afectivo*. Buenos Aires: Paidós.
- BOWLBY, J. (1973/76) *La separación afectiva*. Buenos Aires: Paidós.
- BOWLBY, J. (1986) *Vínculos afectivos. Formación, desarrollo y pérdida* Madrid: Morata
- CARRETERO, M. (1985) Teorías de la adolescencia. En J.PALACIOS, A. MARCHESI Y M. CARRETERO (Eds.) *Psicología Evolutiva. vol3: Adolescencia, adultez y senectud*. Madrid. Alianza.
- LOPEZ, F. (1983/85). El apego. En J.PALACIOS, A. MARCHESI Y M. CARRETERO (Eds.) *Psicología Evolutiva. vol2: Desarrollo cognitivo y social del niño*. Madrid. Alianza.
- LOPEZ, F. y FUERTES, A. (1989) *Para comprender la sexualidad*. Estella: EVD
- LOPEZ, F., APODAKA, P., ETXEBARRIA, I., EZEIZA, A., FUENTES, M.J. Y ORTIZ, M.J. (1994) *Para comprender la conducta altruista*. Pamplona. E.V.D
- ORTIZ, M.J. y YARNOZ, S. (1993) *Teoría del apego y relaciones afectivas*. Bilbao: U.P.V./E.H.U.
- SHAFFER, D.R. (2002). Desarrollo social y de la Personalidad. Madrid. Thomson.
- SHAFFER, D.R. (1999). Psicología del desarrollo. Madrid. Thomson
- VASTA, R., HAITH, M.M. Y MILLER, S.A. (1996). Psicología infantil. Barcelona: Ariel.

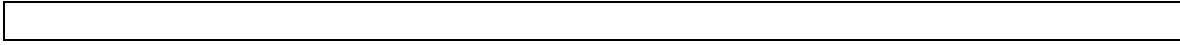
2 Zatia OINARRIZKOA:

Reizabal, L. eta Lizaso, I. (2011): *Garapen Psikologikoa Helduaroan eta Zahartzaroan*. UEU, Bilbo.

OSAGARRIA:

- ▶ BERGER, K. (2009), *Psicología del Desarrollo: Adultez y vejez*, 7. argitaraldia. Médica Panamericana, Madrid.
- ▶ CRAIG, G.J. (2001); *Desarrollo Psicológico*, Prentice-Hall Hispanoamericana, Mexiko.
- ▶ KAIL, R.V. & CAVANAUGH, J.C. (2006): *Desarrollo humano: una perspectiva del ciclo vital [3. argitaraldia]*. Thomson, Mexiko.
- ▶ LEFRANCOIS, G. (2001): *El ciclo de la vida*, Thompson, Mexiko.
- ▶ PAPALIA D.E. eta WENDKOS OLDS S. (2010): *Desarrollo Humano*, [11. argitaraldia], McGraw Hill, Santa Fé De Bogotá.
- ▶ SANTROCK, J.W. (2006): *Psicología del desarrollo. El ciclo vital*, [10. argitaraldia], Mc Graw Hill, Madrid.
- ▶ SCHAIE, K.W. eta WILLIS, S.C. (2003): *Psicología de la Edad Adulta y la vejez*. Pearson, Madrid.

INTERNETeko BALIABIDEAK:

8. TUTORE-ORDUTEGIAK

Tutoretza ordutegia ezagutu ahal izango da hurrengo bideen bitartez

Moodle eta GAUR